

CUPRINS

1. FONETICA	4
<i>AUTOEVALUARE</i>	9
2. ORTOGRAFIA	10
<i>AUTOEVALUARE</i>	17
3. PUNCTUAȚIA	18
<i>AUTOEVALUARE</i>	24
4. VOCABULARUL	25
<i>AUTOEVALUARE</i>	30
5. PĂRȚILE DE VORBIRE	31
5.1. SUBSTANTIVUL	31
5.2. ADJECTIVUL	41
5.3. PRONUMELE	54
5.4. NUMERALUL* (curriculum extins)	59
5.5. VERBUL	63
<i>AUTOEVALUARE</i>	78
6. PĂRȚILE DE PROPOZIȚIE	80
6.1. PĂRȚILE PRINCIPALE DE PROPOZIȚIE. SUBIECTUL. PREDICATUL	80
6.2. PĂRȚILE SECUNDARE DE PROPOZIȚIE	88
<i>AUTOEVALUARE</i>	95
7. TEXTUL	97
7.1. TEXTUL LITERAR	97
7.2. TEXTUL NONLITERAR INFORMATIV	110
<i>AUTOEVALUARE</i>	115
7.3. TEXTUL NONLITERAR FUNCȚIONAL ȘI PUBLICISTIC	119
<i>AUTOEVALUARE</i>	127
8. SCRIEREA IMAGINATIVĂ	128
9. TESTE FINALE	132
TESTUL 1	132
TESTUL 2	135
TESTUL 3	139
TESTUL 4	143
TESTUL 5	145

1. FONETICA

1. Transcrie fonetic cuvintele și notează câte litere (l) și câte sunete (s) conțin, după model.

Model: colac – [k o la k]; 5 l, 5 s

- ▲ exact – _____
- ▲ casă – _____
- ▲ barcă – _____
- ▲ gândac – _____
- ▲ frac – _____
- ▲ exercițiu – _____
- ▲ clasor – _____
- ▲ explicație – _____
- ▲ fixație – _____
- ▲ luminoasă – _____

2. Indică structura fonetică (vocală = v, consoană = c) a fiecărui cuvânt.

Model: cursant – cvcevcc

- ▲ algă – _____
- ▲ săptămâni – _____
- ▲ iarbă – _____
- ▲ oboseală – _____
- ▲ clasificat – _____
- ▲ oier – _____
- ▲ englezoaică – _____
- ▲ creion – _____
- ▲ ceasornicar – _____
- ▲ picătură – _____
- ▲ descătușată – _____

3. Scrie cuvinte care să corespundă schemelor fonetice date.

Model: cvccvc – cârlig

- ▲ vevcv – _____
- ▲ cvcvcv – _____
- ▲ ccvccvccv – _____
- ▲ cvccvccv – _____
- ▲ ccvccvcv – _____
- ▲ cvccvccv – _____

12. Reîntregește cuvintele despărțite în silabe și recrie fragmentele date.

Ce să vă mai spui? A-pa as-ta, pe ca-re plu-teș-te pla-u-rul, e scum-pă ca au-rul. În pri-mul rând, e dul-ce, de la cer-cul de la su-pra-față, ro-tund, și pâ-nă la ier-bu-ri-le de la fund. Și a-pa dul-ce mult a-du-ce. Un-de mai pui a-ces-te pă-sări și a-cești pui, a-cești pești, de care nu ai loc să te în-vâr-tești; și a-cești bro-taci care scot lim-ba la fluturi și la gân-daci! Ve-deți stu-ful că își scu-tu-ră pă-mă-tu-ful? Ei, a-flați că eu, cu o șme-che-ri-e, pot scoa-te din stof hâr-tie.

(*De-a Delta Dunării* – fragment, Marin Sorescu)

Bru-mă-riu, de as-tra-han,
A să-rit de pe tăt-șan
Și de-o-da-tă a be-hă-it
Sub-ți-rel și ră-gu-șit!

— Pen-tru ce te-ai spe-ri-at?
Râ-de în-ce-ti-șor măi-cu-ța.
— Hai să dre-gem mu-zi-cu-ța,
Nu vezi că i s-a stri-cat?

(*Un mielut cu zurgălău* – fragment, Otilia Cazimir)

AUTOEVALUARE

Citește cu atenție textul următor.

Într-o primăvară, o prepeliță aproape moartă de oboseală – că venea de departe, tocmai din Africa – s-a lăsat din zbor într-un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar. După ce s-a odihnit vreo câteva zile, a început să adune bețigașe, foi uscate, paie și fire de fân și și-a făcut un cuib pe un moșoroi de pământ, mai sus, ca să nu i-l începe ploile; pe urmă, șapte zile de-a rândul a ouat câte un ou, în tot șapte ouă mici ca niște cofeturi și a început să le clocească. Ai văzut cum stă găina pe ouă? Așa sta și ea, doar că ea în loc să stea în coteț, sta afară în grâu; și ploua, ploua de vărsa și ea nu se mișca, ca nu cumva să pătrundă o picătură de ploaie la ouă. După trei săptămâni i-au ieșit niște pui drăguți, [...] îmbrăcați cu puf galben ca puii de găină, dar mici, parcă erau șapte gogoși de mătase, și au început să umble prin grâu după mâncare. Prepelița prindea câte o furnică, ori câte o lăcustă, le-o firimița în bucățele mici, și ei, pic! pic! pic! cu cioculețele lor, o mâncau numaidecât.

(*Puiul* – fragment, Ioan Alexandru Brătescu-Voinești)

1. Subliniază vocalele din propoziție.

O prepeliță aproape moartă de oboseală [...] s-a lăsat din zbor într-un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar.

2. Încercuiește consoanele din propoziție.

Prepelița a început să adune bețigașe, foi uscate, paie și fire de fân.

3. Notează numărul de silabe, sunete și litere ale cuvintelor:

▲ **prepeliță:** silabe; sunete; litere.

▲ **oboseală:** silabe; sunete; litere.

▲ **numaidecât:** silabe; sunete; litere.

4. Scrie cuvintele din text cărora să le corespundă schemele fonetice date.

ccvcvcvcv – _____

cvcvcvcv – _____

ccvccvv – _____

cvccvv – _____

5. Desparte în silabe cuvintele:

creioane – _____

punctaj – _____

vârstă – _____

constructor – _____

excursie – _____

optsprezece – _____

cioculețele – _____

săptămâni – _____

Cum te simți?

2. ORTOGRAFIA

1. Înlocuiește litera subliniată cu *î* / *â*. Scrie cuvintele obținute.

Model: pănă – până

lungă – _____

card – _____

pună – _____

lină – _____

în – _____

mină – _____

2. Completează cuvintele de mai jos, scriind în spațiile libere *î* sau *â*.

Dar, de la o vreme, bietului animal i se ___mputinaseră puterile și nu mai era bun de nicio treabă. De aceea, stăp___nul lui se g___ndi ___ntr-una din zile că n-ar mai avea niciun rost să strice pe el bunătațe de nutreț.

Măgarul pricepu de ___ndată că nu-l așteaptă vremuri prea bune și, fără să mai stea mult pe gânduri, ___și luă copitele la spinare și plecă spre orașul Bremen. Nu știi de unde-i venise-n g___nd că acolo s-ar putea face muzicant al orașului. După ce merse el o bucată de vreme, iată că dădu peste un ogar care zăcea ___ntins la marginea drumului, răsufli___nd din greu de parcă ar fi făcut ocolul păm___ntului.

– De ce g___f___i așa? ___l ___ntrebă măgarul.

– Vai de mine, răspunse c___inele. Pentru că sunt bătr___n și slăbesc pe zi ce trece, iar la v___nătoare nu mă mai dovedesc bun de nicio ispravă, mi-am luat tălpășița de acasă. Dar vorba e, cu ce-o să-mi c___știg eu p___inea de acum ___nainte?

(*Muzicanții din Bremen* – fragment, Frații Grimm)

– Vai de viața noastră! ___n casă s-a cuibărit o cotoroanță afurisită care mi-a zgâriat tot obrazul cu niște gheare lungi și ascuțite. Iar la ușă, cine crezi că stătea? Unul cu un cuțit, pe care mi l-a ___nfipt în picior!... Socoteam c-am scăpat! Da' ți-ai găsit să scap așa ușor! ___n ogradă, o namilă neagră m-a pocnit cu o măciucă, iar sus, cocoțat pe acoperiș, sta ___nsuși judecătorul și tot striga „Aduceți-mi-l ___ncoace pe t___lhar! Aduceți-mi-l!”... Dacă am văzut că așa stă treaba, am fugit de-mi sf___r___iau călc___iele...

(*Muzicanții din Bremen* – fragment, Frații Grimm)

3. Observă modelul și continuă.

Model: coborî – coborât
început – neînceput – reînceput

hotărî – _____

pârî – _____

vârî – _____

amărî – _____

târî – _____

doborî – _____

întâlnit – _____ – _____

întors – _____ – _____

împlinit – _____ – _____

22. Scrie un text cu titlul „*Pe munte*” în care să folosești cuvintele *ia* și *i-a* (câte 3 din fiecare).

23. Alcătuieste un text după imagine. Vei folosi cuvintele *ia*, *i-a*, *ne-am*, *s-au*, *odată*, *o dată*, *i-am*.

16. Scrie propoziții despre *primăvară* care să exprime:

▲ o constatare:

▲ o întrebare:

▲ o exclamare:

17. Alcătuieste un text, cu titlul *Sfârșit de săptămână*, în care să folosești semne de punctuație.

4. VOCABULARUL

Citește fragmentul și răspunde, apoi, cerințelor.

În tăcerea aceasta un greieraș începu să țârâie melancolic, aproape. Lizuca îl ascultă atentă.

— Cântă frumușel, șopti ea.

— Da, dar nu prea mă lasă să dorm, mormăi Patrocle.

— Nu știu de ce, dar mie nu mi-e somn deloc. Așa-i de frumos și de bine... Eu n-am cunoscut niciodată dumbrava asta. Acum văd că-i o pădure ca-n poveștile pe care ni le spunea mama... Nu mai sună greierașul. A tăcut. (*Dumbrava minunată* – fragment, Mihail Sadoveanu)

1. Scrie:

▲ un cuvânt cu sens asemănător pentru:

dumbravă – _____ melancolic – _____

▲ un cuvânt cu sens opus pentru:

a tăcut – _____ atentă – _____

▲ o propoziție, în care cuvântul *somn* să aibă înțeles diferit de cel din text:

▲ două cuvinte *alintate*: _____

2. Completează spațiile libere din coloana stângă cu litera corespunzătoare cuvântului cu sens asemănător din coloana dreaptă.

calm	a. istorisire
canibal	b. clar
a aminti	c. a ținti
barcă	d. a pomeni
a înțelege	e. liniștit
murdar	f. sălbatic
obraznicie	g. luntre
a ochi	h. a sesiza
poveste	i. soios
senin	î. impertinență

3. Scrie cuvintele cu sens opus celor de mai jos.

a vorbi –	limpede –
veselie –	deschis –
caniculă –	speranță –
lumină –	zgârcit –
fricos –	a pierde –
oriunde –	sărat –

13. Alcătuieste enunțuri cu fiecare cuvânt dat și specifică ce este, de fiecare dată, ca parte de vorbire.

▲ vie _____

▲ fin _____

▲ ia _____

14. Formulează câte două propoziții cu sensuri diferite ale cuvintelor de mai jos.

<i>lac</i>	_____ _____
<i>toc</i>	_____ _____
<i>sol</i>	_____ _____
<i>mare</i>	_____ _____
<i>vază</i>	_____ _____
<i>haină</i>	_____ _____

15. Găsește cuvinte *înrudite* pentru cuvintele date, urmărind modelul:

Model: *a învăța* – învățătură, învățăcel, neînvățat

▲ floare _____

▲ frunză _____

▲ român _____

▲ verde _____

▲ grădină _____

▲ a munci _____

16. Taie cuvântul care nu se potrivește în fiecare serie.

- ▲ târg, târgușor, târgui, târâie-brâu, târguială, târguire, târguleț, târgoveț, târâș- grăpiș;
- ▲ reîmpădurire, pădurice, pădurar, vânător, pădureț, împădurire, împădurit;
- ▲ bătrânesc, moș, îmbătrânit, bătrânețe, bătrânel, îmbătrânire;
- ▲ a cânta, cântecel, cântat, încântat, cântare, cântăreață, necântat;
- ▲ a povesti, povestire, basm, povestitor, repovestire, repovestit.

17. Scrie cuvintele nou formate după model:

Model: îm + pădure = împădurit

- ▲ îm + parte = _____
- ▲ îm + bogat = _____
- ▲ în + floare = _____
- ▲ în + roșu = _____
- ▲ ne + reușit = _____
- ▲ ne + politicos = _____
- ▲ ne + educat = _____
- ▲ ne + drept = _____
- ▲ ne + scris = _____

18. Redactează o compunere de 15 rânduri cu titlul *A venit toamna!* Utilizează în compunere cuvinte care să denumească culori și cinci cuvinte *înrudite*.

5. PĂRȚILE DE VORBIRE

5.1. SUBSTANTIVUL

1. Completează spațiile libere, folosind cuvintele din paranteză:

- Substantivul este partea de care denumește
.....,,
- Substantivul se recunoaște și după faptul că se poate

(lucruri, numără, vorbire, ființe, fenomene ale naturii)

2. Subliniază cu o linie substantivele comune și cu două linii, pe cele proprii, din fragmentele date:

A. De la o vreme, mama, crezând că-s prin livadă undeva, iese afară și începe a striga: „Ioane! Ioane! Ioane!” și Ion, pace! Văzând ea că nu dau răspuns de nicăieri, lasă toate la pământ și se ia după mine la baltă, unde știa că mă duc. Și, când colo, mă vede tolănit, cu pielea goală pe nisip, apoi, în picioare, ținând la urechi câte-o piatră fierbinte de la soare și sărind într-un picior, spunând cuvintele.....

(Amintiri din copilărie – fragment, Ion Creangă)

- B. — Vasile Lupu a domnit...
— În Moldova! răspunse fata.
— Nu tu, să spună Matei Emil!
— Eu? Vasile Lupu a domnit ...
— A avut războaie?
— Nu. A avut...
— Și cine era domn în Muntenia?
— În Muntenia ...N-am înțeles întrebarea...E un nume încurcat.
O trage de mânecă pe fetița ce ridică mâna.

(Un șmecher la lecție – fragment, Mircea Sântimbreanu)

3. Scrie substantive care să denumească:

FIINȚE
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

LUCRURI
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FENOMENE ALE NATURII
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

26. Unește fiecare expresie dată cu substantivul cu sens asemănător din chenar.

- aducere-aminte
- băgare de seamă
- nebăgare de seamă
- bătaie de cap
- bătaie de joc
- boț cu ochi
- dare de mână
- învățare de minte
- luare de cuvânt
- părere de rău
- părere de bine
- strângere în brațe
- trageră de inimă
- ținere de minte
- aruncătură de ochi
- deschizător de drumuri
- făcător de bine
- nod în papură
- punct de vedere
- verzi și uscate
- purtător de cuvânt

binefăcător
atenție
pionier
cusur
ochire
memorie
bucurie
palavre
dorință
îmbrățișare
expunere
batjocură
opinie
cumințire
regret
mesager
amintire
copil
generozitate
încurcătură
neatenție

27. Formează substantive noi de la cele date, adăugând la sfârșitul lor particulele indicate.

Model: casă → căsuță

-uță

creangă → _____
pernă → _____
farfurie → _____

-iță

lingură → _____
poiană → _____
rochie → _____

-eț

brad → _____
tren → _____
urs → _____

-ică

păpușă → _____
mamă → _____
floare → _____

28. Pune virgulele unde consideri că este corect.

- Ioana vino în clasă!
- Vino Ioana în clasă!
- Vino în clasă Ioana!

5.2. ADJECTIVUL

1. Încercuiește răspunsul corect.

▲ Adjectivul este partea de vorbire care exprimă:

- a) numere; b) ființe; c) însușiri; d) obiecte.

2. Găsește încă patru adjective pentru fiecare însușire dată în tabel.

Culoare	Formă	Mărime	Gust	Miros	Alte însușiri
<i>roșie</i>	<i>triunghiular</i>	<i>înaltă</i>	<i>amar</i>	<i>parfumat</i>	<i>harnic</i>

3. Unește fiecare adjectiv cu tipul însușirii pe care o exprimă.

mică
mâhnit
scund
rotundă
ascuțiți
parfumat
amăruie
neagră

însușiri fizice

însușiri sufletești

dulce
bucuros
albastru
înmiresmat
sărat
lungi
bej
întinsă

4. Subliniază adjectivele din textele următoare:

- a. În câmpul veșted iată un fir de iarbă verde
Pe care-ncet se urcă un galbin gândăcel,
Și sub a lui povară îl pleacă-ncetinel.
Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoțel în floare,
După o iarnă lungă ș-un dor nemărginit,
Aprind un soare dulce în sufletul uimit!”

(*Sfârșitul iernii* – fragment, de Vasile Alecsandri)

- b. Pe o stâncă neagră, într-un vechi castel
Unde curge-n vale, un râu mititel
Plânge și suspină tânăra domniță
Dulce și suavă ca o garofiță.

(*Muma lui Ștefan cel Mare* – fragment, Dimitrie Bolintineanu)

33. CUBUL!

Rezolvă cerințele de pe fețele cubului.

1. DESCRIE

➤ Descrie anotimpul *toamna*, folosind cel puțin 10 adjective. Subliniază adjectivele.

2. ARGUMENTEAZĂ

➤ Realizează acordul adjectivului din paranteză cu substantivul pe care îl însoțește și argumentează.

- ▲ Iarna cea (lungi) și (geros) a trecut.
- ▲ Ghiocicii (firav) și-au arătat căpșoarele (delicat).
- ▲ Gâzele (amorțit) ies la lumina soarelui.
- ▲ Gospodinele (vesel) se bucură de venirea primăverii.

➤ Completează spațiile libere cu adjectivele potrivite. Precizează numărul și genul acestora.

Apa a mării mângâie nisipul Pe plaja
..... strălucesc scoici Valurile se
lovesc de stâncile Soarele pășește șăgalnic spre
apus. Pescarii se întorc la mal.

➤ Urmărește modelul și scrie și tu însușiri *progresive*:

Model: cald – mai cald, cel mai cald, foarte cald

- ▲ deștept – _____
- ▲ iute – _____
- ▲ plăpând – _____
- ▲ tare – _____
- ▲ ascuțit – _____

5.3. PRONUMELE

1. Scrie cuvintele potrivite în spațiile libere, astfel încât să obții *definiția* pronumelui.

▲ _____ este partea de _____ care ține locul unui _____.

2. Descoperă și încercuiește pronumele aflate pe fiecare linie orizontală.

B	E	U	D	A	N	E	L	A
K	F	E	T	U	S	V	O	I
N	O	I	W	E	L	E	M	O

3. Subliniază pronumele personale din fiecare enunț.

- ▲ Dânsul este domnul instalator!
- ▲ Când am plecat pe munte, noi nu știam de acele trasee.
- ▲ Voi veți veni la teatru cu noi?
- ▲ Chiar și dânsa este înscrisă la acest curs?
- ▲ Vorbesc ei prea mult!
- ▲ Ele vor pleca joi în excursie?
- ▲ Ea a mâncat toată înghețata!
- ▲ Vom cânta și noi ce-om ști./ Cântece din carte./ Și, de va putea veni/ Vântul, și el va doini./ Că e dus departe. (*Concertul primăverii* – fragment, George Coșbuc)

4. Completează tabelul, respectând cerințele.

pronume	persoana	numărul	pronume	persoana	numărul
ea			tu		
voi			eu		
ei			noi		
ele			el		

5. Înlocuiește substantivele subliniate cu pronumele personale potrivite.

- ▲ Mama (.....) poartă cercei.
- ▲ Fluturii (.....) au aripi colorate.
- ▲ Zambilele (.....) vor înflori în curând.
- ▲ Andra și Cătălina (.....) cântă împreună.
- ▲ Petre, (.....) joci șah?
- ▲ Îl ajut la treburi pe bunic (.....).
- ▲ Maria și Victor (.....) vor pleca la mare.
- ▲ Mama (.....) îl îndeamnă să se întoarcă la luptă.

6. Completează:

▲ cu pronumele potrivite:

_____ arunc
_____ arunci
_____ aruncă
_____ aruncă

_____ aruncăm
_____ aruncați
_____ aruncă
_____ aruncă

_____ voi pleca la munte.
_____ citeai o poezie minunată.
_____ e un copil inteligent.
_____ a mers în excursie.
_____ am câștigat acest concurs.
_____ veți primi premiile binemeritate.
_____ ar ieși la plimbare în parc.
_____ desenau un peisaj de iarnă.

▲ cu forma potrivită a cuvântului *a fi*:

eu _____
tu _____
el _____
ea _____

noi _____
voi _____
ei _____
ele _____

7. Alcătuieste propoziții cu șase dintre alte forme ale pronumelui personal din chenar.

ALTE FORME ALE PRONUMELUI PERSONAL

pe **mine mă**, **mă**-ntreabă, **m**-a văzut, **mie îmi** spune, **mi**-a spus, nu-**mi** spune, pe **tine te** văd, **te**-am întrebat, **ție îți** dau, **ți**-am scris, nu-**ți** spun, **l**-am descoperit, n-**o** văd, nu-**l** văd, **lui îi** dau, nu-**i** dau, **ne**-am dus, **v**-ați întâlnit, **i**-am chemat, **le**-am spus etc.

5.5. VERBUL

1. Completează enunțul:

Verbul este partea decare exprimă,
..... sauființelor, lucrurilor,

2. Subliniază verbele din seriile de mai jos.

- se coc, cămăși, păstor, se întâmplă, existență, grădină, răspândește, ogradă;
- s-a gândit, vor escalada, ploios, agale, fulgeră, alcătuiau, se vor aduna, spui;
- plouă, grădină, voios, trece, începe, sus, așteaptă, înțelege, iubește, tace;
- ea, frumos, suie, vuieste, șapte, coboară, sărac, călătorește, rostește, dar;
- au calculat, se îndoiaie, vor parcurge, sămânță, cules, scriind, alergând, ramă.

3. Indică prin săgeți ce exprimă fiecare verb din steluțe.

spălau		stau
sunt	STAREA	adorm
cărau	ACȚIUNEA	vor citi
aștept		lenevesc
se găsesc	EXISTENȚA	erați
vom fi	au fost	se află
		vei împărți

4. Grupează verbele, în funcție de ceea ce exprimă, în tabelul de mai jos: dorm, ninge, stă, este, tună, râdeau, se va însenina, existau, se vor afla, vor zidi, vom analiza, s-au gândit, va răsări.

Acțiunea	Starea	Existența

5. Completează spațiile punctate cu verbe care arată:

➤ **acțiunea**

- Clopotul bisericii pentru slujbă.
- Rândunicile din țările calde.
- Lupul după pradă.
- Alpinistul pe stânci abrupte.
- Vântul cu putere.

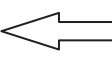
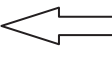
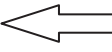
➤ **starea**

- Tânărul pentru examen.
- Bunicul salcâmiei în floare.
- Pe coama dealului abia niște oițe.
- Puii în aripa mamei.
- Turiștii corturile.

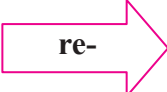
➤ **existența**

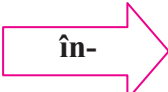
- La munte urși.
- Pe malul lacului o cabană.
- Dropiile în România.
- odată un împărat.
- Pe vremuri, aici școala.

6. Unește fiecare element din coloana A, cu elementul corespunzător din coloana B, prin săgeți:

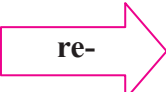
A.....	B
<ul style="list-style-type: none"> ○ dormitau ○ atârnă ○ stă ○ aleargă ○ suntem ○ aruncați ○ plângeți ○ ne aflam ○ a trăit ○ durase ○ s-au sprijinit ○ s-au agățat 	<div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">STAREA</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">EXISTENȚA</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">ACȚIUNEA</div> </div>

29. Scrie particula indicată în fața cuvintelor date și vei obține verbe.

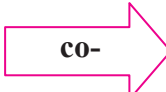
Model: re- + edita = reedita

 în-

nobil → _____
 nor → _____
 noapte → _____
 nod → _____

 re-

efectua → _____
 elabora → _____
 eșalona → _____
 educa → _____

 co-

opera → _____
 ordona → _____
 opta → _____
 exista → _____

30. Scrie particula indicată la sfârșitul cuvintelor date și vei obține verbe.

Model: loc – -ui – locui

 -ifica

 -iza

 -ui

simplic – _____ ; sensibil – _____ ; dar – _____ ;
 plan – _____ ; concret – _____ ; sfat – _____ ;
 solid – _____ ; cristal – _____ ; var – _____ .

31. Scrie formele inverse ale verbelor, la timpul viitor și timpul trecut.

✓ **TIMP VIITOR**

Forma obișnuită	Forma inversă
voi așeza	așeza-voi
vei așeza	
va așeza	
vom așeza	
veți așeza	
vor așeza	

✓ **TIMP TRECUT**

Forma obișnuită	Forma inversă
am auzit	auzit-am
ai auzit	
a auzit	
am auzit	
ați auzit	
au auzit	

32. JOC! Completează în casete după model.

Model: Ascultă!

ascultă -

Pe cine? /

pe mine!

Îl aud pe bunicul ascultând pe cine?

ascultându -

pe mine!

ascultă -

pe tine!

ascultându -

pe tine!

ascult -

pe ea!

ascultându -

pe ea!

ascultă -

pe el!

ascultându -

pe el!

ascultă -

pe noi!

ascultându -

pe noi!

ascultați -

pe voi!

ascultându -

pe voi!

ascultați -

pe ele!

ascultându -

pe ele!

ascultați -

pe ei!

ascultându -

pe ei!

33. Încercuiește forma corectă a verbelor din enunțurile următoare.

- Tu *iești* / *ești* fiul lui Ion?
- El *a luat* / *loat* pâine de la brutărie.
- Elena *este* / *ieste* elevă în clasa a IV-a.
- Noi *ieram* / *eram* foarte atenți la explicațiile antrenorului.
- Eu *i-au* / *iau* caietul din dulap.
- Tu *ei* / *iei* două cornuri cu miere.
- Câte mere *sânt* / *sunt* în coș?

34. Taie forma incorectă a formelor verbale din enunțuri.

- *Fii* / *Fi* ordonat!
- *Nu fi* / *Nu fii* dezordonat!
- *Fiți* / *Fiiți* atenți!
- *Nu fiți* / *Nu fiiți* neatatenți!
- *Fii* / *Fi* mai organizat!
- *Nu fi* / *Nu fii* dezorganizat!

35. Alcătuieste propoziții cu verbele:

- luăm _____
- ia _____
- să fii _____
- nu fi _____
- așază _____
- sunt _____
- erați _____

6. PĂRȚILE DE PROPOZIȚIE

6.1. PĂRȚILE PRINCIPALE DE PROPOZIȚIE. SUBIECTUL. PREDICATUL

1. Bifează răspunsul corect:

❖ Subiectul este:

- partea principală de propoziție care arată despre cine se vorbește în propoziție;
- partea de propoziție exprimată prin verb;
- partea de propoziție care arată ce face subiectul.

❖ Predicatul este exprimat prin:

- substantiv și pronume;
- verb;
- pronume și numeral.

2. Subliniază subiectele din propozițiile următoare.

- ✓ Vine primăvara cu alai de flori.
- ✓ Elevii citesc textul cu atenție.
- ✓ În spatele casei se află un vișin.
- ✓ În sălciile de pe marginea iazului vin mierle.
- ✓ Pletele lungi ale ramurilor cădeau.
- ✓ Capra îngrijea iedul.

3. Subliniază cu o linie predicatul și cu două linii subiectele din enunțurile de mai jos.

- ▲ Ghiocicii au răsărit mai devreme anul acesta.
- ▲ Au revenit rândunelele la cuiburile lor.
- ▲ Pădurea răsună de cântecele și trilurile veseli ale păsărelelor.
- ▲ Mielușei și iezișorii zburdă veseli pe câmpia înverzită.
- ▲ Noi vom culege trandafiri catifelați.

4. Alcătuieste câte o propoziție în care subiectul să fie:

- ▲ la începutul propoziției;
-

- ▲ la sfârșitul propoziției;
-

- ▲ în cuprinsul propoziției.

6.2. PĂRȚILE SECUNDARE DE PROPOZIȚIE

1. Subliniază părțile secundare de propoziție.

- ▲ Flori parfumate împodobesc grădina.
- ▲ În curtea spațioasă a școlii, elevii cuminți se joacă.
- ▲ Oamenii merg la serviciu.
- ▲ După o zi grea, muncitorii obosiți se odihnesc.
- ▲ Tu vei pleca în excursie?
- ▲ Fetițele culeg narcise din grădinița bunicii.

2. Scrie întrebările potrivite pentru cuvintele evidențiate.

- ▲ Graba strică (.....) **treaba**.
- ▲ Cine știe (.....) **carte** are parte.
- ▲ Prietenul (.....) **bun** la nevoie se cunoaște.
- ▲ Unde nu faci (.....) **foc** nu iese fum.
- ▲ Sportul îi face (.....) **pe ei** voinici.
- ▲ Am citit (.....) **pentru copii**.
- ▲ Animalele cutreieră (.....) **pădurile**, văile și luncile împrejurimilor.
- ▲ Lanuri (.....) **aurii** se dezmierdau în bătaia soarelui.
- ▲ Noi mergem liniștiți pe **poteca** (.....) îngustă.

3. Scrie cuvinte potrivite întrebărilor date.

- ▲ Pe câmpul (*ce fel de?*) zburdă mieii (*ai cui?*)
- ▲ Ați văzut câinele alb (*al cui?*) ?
- ▲ Cerceii Mariei sunt (*unde?*)
- ▲ Colegul (*al cui?*) scrie o problemă (*ce fel de?*)
- ▲ Tu te întâlnești cu sora (*care?*) (*a cui?*)
- ▲ (*câți?*) iepuri (*ce fel de?*) prin pădurea (*care?*)

4. Scrie ce sunt cuvintele evidențiate ca parte de propoziție.

- ▲ **Lemnul** era pentru foc. _____
- ▲ Peste apă era un pod de **lemn**. _____
- ▲ Apa **râului** era caldă. _____
- ▲ **Râul** curgea vijelios. _____
- ▲ Vasile era un om **leneș**. _____
- ▲ **Leneșul** mai mult aleargă. _____

7. TEXTUL

7.1. TEXTUL LITERAR

Citește cu atenție fragmentul dat.

Gândăcelul nu-și dădea seama cum venise pe lume. S-a trezit ca dintr-un somn și parcă era de când pământul. Și mult își muncise gândul: cum răsărise și al cui era?

Mic cât un fir de linte, mișca piciorușele fragede și ocolea frunzișoara care-l adăpostise.

Într-o zi îl încercă o putere lăuntrică: ieși de sub umbra răcoroasă și dădu buzna afară. Atunci rămase pe loc, orbit de atâta strălucire. Încetul cu încetul îi veni inima la loc, deschise ochișorii și privi în sus. Cu câtă strălucire, ce adânc și albastru se dezvelea cerul! Și ce întunecime, câtă umezeală era sub frunzișoara lui! Ce căutase dânsul acolo?

(*Gândăcelul* – fragment, după Emil Gârleanu)

1. Încercuiește litera care corespunde afirmațiilor din fragmentul dat.

- **Gândăcelul era mic:**
 - a. cât un bob de rouă;
 - b. cât o boabă de mazăre;
 - c. cât un fir de linte.
- **Cerul era:**
 - a. adânc și înnorat;
 - b. adânc și albastru;
 - c. adânc și plin de stele.
- **Sub frunzișoară era:**
 - a. lumină și căldură;
 - b. întunecime și umezeală;
 - c. strălucire și căldură.

2. Răspunde la întrebări.

▲ Ce gând l-a muncit pe gândăcel?

▲ Ce a decis gândăcelul să facă?

3. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru expresiile date.

- ▲ nu-și dădea seama – _____
- ▲ de când pământul – _____
- ▲ își muncise gândul – _____
- ▲ venise pe lume – _____
- ▲ dădu buzna – _____

3. Realizează o Fișă de lectură despre poveștile lui Ion Creangă, răspunzând cerințelor.

➤ Scrie titlurile unor povești scrise de Ion Creangă. Precizează numele personajelor poveștii respective.

TITLUL POVEȘTII	PERSONAJELE

➤ Recunoaște personajele din fragmentele date. Scrie câteva cuvinte despre fiecare.

Dar în gândul meu: Știi c-am nimerit-o? bine că nu-s acasă; și, de n-ar veni degrabă, și mai bine-ar fi!... Și, scurt și cuprinzător, sărut mana mătușei, luându-mi ziua bună, ca un băiat de treabă, ies din casa cu chip că mă duc la scăldat, mă supuresc pe unde pot și, când colo, mă trezesc în cireșul femeii și încep a cărăbăni la cireșe în sân, crude, coapte, cum se găseau. Și cum eram îngrijit și mă sileam să fac ce-oi face mai degrabă, iaca mătușa Mărioara, c-o jordine în mână, la tulpina cireșului.

— Nică, dragul mamei! vezi că tată-tău e dus la coasă, căci se scutură ovăsul cela pe jos; și eu asemenea nu-mi văd capul de trebi; tu mai lasă drumurile și stai lângă mămuca, de-i fă țevi și leagănă copilul; c-apoi și eu ți-oi lua de la Fălticeni o pălăriuță cu tasma ș-o curălușă de cele cu chimeri, știi cole, ca pentru tine!

— Dar știi că ești amarnic la viață, măi băiate?! zise moșneagul de la o vreme, râzând. În ce te bizui de te îndârjești așa, nepoate? Dec! nu cumva ai pofti să-mi iei vițica pentr-un cuc armenesc? Pe-semne te mănâncă spinarea, cum văd eu, măi țică, și ia acuș te scarpin, dacă vrei, ba ș-un topor îți fac, dacă mă crezi, de-i zice aman, puiule! când îi scăpa de mâna mea!

7.2. TEXTUL NONLITERAR INFORMATIV

Citește cu atenție textul.

Parcul Natural Bucegi este o arie protejată de interes național, situată pe teritoriile administrative ale județelor Brașov, Dâmbovița și Prahova.

Parcul Natural Bucegi are o suprafață totală de 32.663 ha, din care 16.334 ha se află pe teritoriul județului Dâmbovița.

Geologic, munții Bucegi sunt alcătuiți dintr-o mare varietate de roci: calcare, șisturi cristaline, fapt pentru care relieful este divers. Se întâlnesc aici forme deosebite: forme de ciuperci (Babele), cap de om (Sfinxul), turnuri, ace și polițe, peșteri (Ialomitei) și chei (Zănoagei, Ghimbarului). Frumusețea peisajului este sporită de culmile abrupte de peste 1000 m dinspre Valea Prahovei, de netezimea platoului Bucegilor și de cascade (Urlătoarea). Altitudinile oscilează între 800 m și 2505 m (vârful Omu), unde este amplasată o stație meteorologică.

Parcul cuprinde o mare diversitate biologică, geologică, geomorfologică, carstul ce prezintă o importanță deosebită prin frumusețea peisajului și prin interesul științific: Peștera Ialomitei, Peștera Rătei, Cheile Zănoagei, Cheile Urșilor, Cheile Orzei, Cheile Tătarului, Clăile din Lespezi, Canionul Horoabei, lapiezuri, doline.

Pe vârful Caraiman la altitudinea de 2291 m, a fost înălțată Crucea Eroilor Neamului vizibilă de la mare distanță, dedicată cinstirii memoriei eroilor neamului căzuți în Primul Război Mondial.

Fauna parcului este una diversificată și reprezentată de mai multe specii de mamifere, păsări, pești, amfibieni și reptile, unele protejate prin lege.

Mamifere: urs carpatin, lup, cerb, cerb lopătar, capră neagră, căprioară, pisică sălbatică, râs, jder de copac, vulpe, veveriță.

Păsări: cocoșul de munte, acvilă de munte, vultur pleșuv sur, corb, șorecarul comun, mierla de piatră, forfecuță gălbuie, lăstun mare.

Flori și ierburi cu specii rare, unele protejate prin lege sau endemice pentru această zonă: floarea de colț, papucul doamnei, bujor de munte, iederă albă, argințica.

(Parcul Natural Bucegi, sursa: www.wikipedia.ro)

1. Completează enunțurile cu informații potrivite reprezentate de unul dintre cuvintele: fapte, fenomene, obiecte, lucruri, personalități, clar, precis, reale, ziare, reviste, enciclopedii, manuale, scheme, desene, fotografii, tabele, hărți

Textele informative conțin informații despre _____,

_____, _____, _____,

_____. Limbajul folosit în textele informative este _____,

_____. Faptele prezentate sunt _____. Aceste texte apar în: reviste,

_____, _____, _____.

Aceste texte sunt însoțite de: _____,

_____, _____.

3. REȚEAUA PERSONAJELOR! Caută în text și scrie cuvinte și expresii care îl caracterizează pe Moș Ion Roată sau faptele lui.

Moș Ion Roată

4. Scrie, pe scurt, ce îți transmite acest text.

Văzutu-te-am în pace suind scara măririi
Și-n pace luând calea augusta-a nemuririi,
O! scump amic, domn mare, o! nume cu splendoare
Sădit pe miriade de libere ogoare!

O clipă apărut-ai în planul vecinicii
Și vecinice mari fapte lăsat-ai României,
Nălțând din părăsire antica-i demnitate
Prin magica Unire și sacra Libertate.

Acum te odihnește gustând eterna pace
În taina măiestoasă a morții care tace,
Lăsând o lume-ntregă la tine să gândească
Ș-a ta legendă, Cuza! cu fală s-o rostească...

(*Cuza Vodă* – fragment, Vasile Alecsandri)

TESTUL 3

Citește cu atenție textul.

Se scutură din salcâmi o ploaie de miresme.

Bunicul stă pe prispă. Se gândește. La ce se gândește? La nimic. Numără florile care cad. Se uită-n fundul grădinii. Se scarpină-n cap. Iar numără florile scuturate de adiere.

Pletele lui albe și crețe parcă sunt niște ciorchini de flori albe; sprâncenele, mustățile, barba... peste toate au nins anii mulți și grei.

Numai ochii bunicului au rămas ca odinioară: blânzi și mângâietori.

Cine trânti poarta?

— Credeam că s-a umflat vântul... o, bată-vă norocul, cocoșei moșului!

Un băietan ș-o fetiță, roșii și bucalăi, sărutară mâinile lui „tata-moșu”.

— Tată-moșule, zise fetița, de ce zboară păsările?

— Fiindcă au aripi, răspuse bătrânul sorbind-o din ochi.

— Păi, rațele n-au aripi? de ce nu zboară?

— Zboară, zise băiatul, dar pe jos.

Bătrânul cuprinse într-o mână pe fată și în cealaltă pe băiat.

— O, voinicii moșului!...

Și zâmbi pe sub mustăți, și-i privi cu atâta dragoste, că ochii lui era numai lumină și binecuvântare.

— Tată-moșule, da' cocorii un' se duc când se duc?

— În țara cocorilor.

— În țara cocorilor?

— Da.

— Dar rândunelele un'se duc când se duc?

— În țara rândunelelor.

— În țara rândunelelor?

— Da.

— Tată-moșule, aș vrea să-mi crească și mie aripi și să zbor sus de tot, până în slava cerului, zise băiatul netezindu-i barba.

— Dacă ți-o crește ție aripi, zise fata, mie să-mi prinzi o presură și un sticlete.

— Da... hî... hî... ce fel... și mie?

Fata se întristă.

Bătrânul o mângâie și zise băiatului:

— Bine, să prinzi și pentru tine, să prinzi și pentru ea.

— Ție două și mie două... nu e-așa, tată-moșule?

— Firește, ție două, lui două și mie una.

— Vrei și tu, tată-moșule? întrebă băiatul cu mândrie.

— Cum de nu?! Mie un scatiu.

Ce fericiți sunt!

Băiatul încălecă pe un genunchi și fata pe altul. Bunicul îi joacă. Copiii bat din palme. Bunicul le cântă „Măi cazace, căzăcele, ce cați noaptea prin argele”...

O femeie uscățivă intră pe poartă cu două doniți de apă. Copiii tăcură din râs și bunicul din cântec.

(*Bunicul* – fragment, Barbu Ștefănescu Delavrancea)

1. Răspunde la întrebări:

◆ Unde se petrece acțiunea povestirii? Argumentează.

◆ Când se petrece acțiunea povestirii? Argumentează.

◆ Precizează care sunt personajele care participă la acțiunea povestirii?

2. Identifică cel puțin trei trăsături fizice și morale ale bunicului, apoi completează tabelul.

Trăsături fizice	Trăsături morale